

MET ZACHTE HAND

'Zacht en slap handelend gaat de tijd voorbij en dooft de geest uit.' Zo staat in de folder over deze serie geschreven voor deze dienst vandaag. Dat wil je niet, dat de geest dooft. Dus moet een mens soms grenzen trekken. Of knopen doorhakken. Polderen kan heel vruchtbaar zijn, iedereen bij het proces betrekken, en al doende draagvlak creëren voor een mogelijk besluit. Maar in het bedrijfsleven, weet iedereen, is de mogelijke klant dan allang vertrokken. Of is het moment van scoren alweer voorbij. En wie met mensen werkt, en wie eigenlijk niet, kent diezelfde onomkeerbaarheid van het moment. Soms moet je duidelijkheid verschaffen, iets verbieden (niet later dan om 02.00 uur thuis zijn vannacht) of juist goedkeuren. Als je maar een positie in neemt.

Degenen die dat zinnetje gelezen hebben in de aankondiging over 'slap handelend gaat de tijd voorbij' en daar wellicht zelfs op af gekomen zijn – er speelt genoeg in het land op dit moment waarbij stemmen opgaan voor duidelijke grenzen - ga ik wellicht teleurstellen. Want ik heb me bedacht. Niet dat ik niet voor de nodige duidelijkheid ben op zijn tijd. Zachte heelmeeesters maken immers stinkende wonden. En wie de kool en de geit wil sparen blijft vaak met lege handen achter. Een paar ferme besluiten kunnen een lange vergadering prettig inkorten. En zelfs in geloofszaken, zoals in de parabel van vandaag kan ik me voorstellen dat Jezus een punt wil maken om mensen tot volledige toewijding te stimuleren. En dat hij dus een parabel met een heel duidelijk beeld van goed of fout vertelt. Een afwijzing in dit geval van de dwaze meisjes die hun verstand niet hebben gebruikt en niet voldoende olie bij zich hebben om de nacht door te komen. Met heel je hart, je ziel en verstand moet je God liefhebben, zo staat elders geschreven. Je moet er dus wel zelf wat voor doen, zegt hij eigenlijk. Als je echt ergens naar verlangt, en daarvoor wakker wilt blijven, dan moet je je voorzorgsmaatregelen treffen. Zo niet, dan zit je met de brokken. En natuurlijk, iedereen kan niet continu even scherp gefocussed. We laten ons allemaal wel eens afleiden, we sukkelen weg, vallen in slaap, net als alle bruidsmeisjes. Maar als de bruidegom in zicht komt, zijn ze wakker. Wakker als het er op aan komt.

Als de olie eindeloos verdeeld wordt, heeft niemand er iets aan, en gaat het licht uit. Als er teveel water in de wijn komt gaat de smaak verloren. En dus moet een mens soms een grens trekken. Om te overleven. Om een ideaal zuiver te houden. Omdat er anders twee mensen verloren gaan. Denk maar aan de ouder van een thuiswonend kind dat geld steelt van zijn moeder en dan blijkt, vele ruzies verder, dat zoonlief verslaafd is. Zet je je kind als de situatie onhoudbaar wordt, dan op straat? Omdat de harde weg naar men zegt de enige manier is om een verandering af te dwingen? Je huis open blijven stellen is bijdragen aan de instandhouding van dat verslaafde bestaan, op straat zetten is je kind nog meer nood zien lijden en wellicht zich van jou zien afkeren en hoe kun je dan nog helpen? Geen van beide wegen wil je eigenlijk bewandelen. Verstand en hart zijn in gevecht met elkaar. Deze moeder wilde zo graag haar kind weer terug maar dat kon alleen door hem los te laten. Al was het maar voor haarzelf, want het ging niet langer. Ze raakte helemaal uitgeput. Het is net als bij de veiligheidsinstructies in het vliegtuig: wil je je kind helpen, moet je wel eerst zelf je zuurstofmasker omdoen. Een mens heeft dus steeds weer voor zichzelf te verhelderen wat het doel is, welk verlangen hij wil dienen. Afwegingen maken dus. Op zoek naar een goede balans tussen eigen en andermans verlangens en behoeften. Wie zijn sociale leven wil bewaken, moet niet te veel klussen of werk aannemen. Wie wil mediteren moet de telefoon uitzetten. Wie het koninkrijk der hemelen wil ontvangen moet haar aandacht scherp en gericht houden. Wie lichtdrager wil zijn, moet zorgen voor voldoende olie.

U begrijpt het hè, dat het goed is om op zijn tijd duidelijkheid te creëren. Maar ik wil toch ook iets anders naar voren brengen. Dat komt door een kop in de krant van vorig

weekend. Met grote letters stond er op de zaterdagbijlage: 'We kunnen de grenzen niet openhouden en we kunnen ze ook niet sluiten'. Daar ben ik blij mee, met die regel. Ze maakt ruimte voor de spanningen die er zijn, de dilemma's waar velen voor staan. Het zegt eigenlijk 'ik weet het even niet'. Een kostbaar zinnetje. Ik ervaar het als een noodzakelijke time out om jezelf te hernemen zoals in een volleybal-wedstrijd. Als iemand durft te zeggen dat hij het werkelijk niet meer weet. Mag dat ook?

Ik vermoed dat het in de politieke arena zo niet werkt, omdat daar nu eenmaal besluiten genomen moeten worden. Maar bij andere situaties waarin het moeilijk is een grens te trekken zou het de moeite waard zijn als iemand zijn onzekerheid over wat te doen zou inbrengen met 'ik weet het niet'. Misschien denkt u dat je daar niets mee opschiet. Want er moet toch echt iets gebeuren. Toch het leven is rijk aan dilemma's waar geen pasklare oplossingen of makkelijke besluiten voor beschikbaar zijn. Soms resteert alleen het niet-weten en je daar aan toevertrouwen. Dat toe te laten kan lucht geven. Iemand kan ontkrampen. Het maakt ruimte om de geharnaste stellingen los te laten. De spanning kan wegvallen als dan gevraagd wordt wat er dan zo aan het hart gaat dat niet opgegeven kan worden. In dat niet-weten kan een beetje afstand ontstaan tot de problematiek waardoor er nieuw licht binnen kan vallen. Het is in sommige situaties zelfs het begin van overgave aan wat er is.

Een vriend, uit Nederland, vertelde. Hij zou in Rome een Amerikaanse studievriendin ontmoeten. Zij had toegezegd haar adres in Rome naar het hoofdpstkantoor te sturen - dit was lang voor internet en whatapp. Maar op de dag dat die brief daar zou moeten liggen: geen bericht. De dagen er na ook niet. Dus ging die vriend ook andere postkantoren langs, maar nergens was post voor hem aangekomen. Het was verschrikkelijk onhandig haar niet te kunnen bereiken, maar hij wist niet anders te doen dan het niet te weten. Op een avond gaat hij naar de film, die laat was afgelopen. Teruglopend naar zijn kamer kon hij kiezen, of dwars door de stationshal van Stazione Termini lopen, waar onguere types hingen op dat late uur, of er om heen, wat langer zou duren en ook bepaald niet prettig leek. Hij koos voor de route door het station, kwart over een 's nachts. Opeens hoorde hij haar stem. Ze bleek iemand naar de laatste trein te brengen.

Niet weten en gevonden worden. Loslaten, je overgeven en ergens terecht komen. Naast allerlei heldere standpunten leer ik ook dat uit de bijbel. Omdat het leven soms geen uitweg biedt dan in de onmacht te gaan staan. In het bijbelverhaal van vandaag gaat het daar niet over, hier trekt Jezus strakke lijnen ter aansporing van een heldere focus op het koninkrijk der hemelen. In andere gelijkenissen of vertellingen over zijn woorden en daden is Jezus de zachtmoedigheid zelve. Daar keert hij de andere wang toe, spreekt van naastenliefde, ontfermt zich over mensen die fouten maken. Maar op het laatst, in de tuin van Getsemane, geeft hij alles uit handen: 'laat deze beker aan mij voorbijgaan', 'uw wil geschiedde'.

Of, om het net wat anders te zeggen: we leren hier de weg zoals de Thora die wijst, die als een lamp voor onze voeten is. Woorden, tien of meer, die ons richting geven, en daarmee ook grenzen om te behartigen. En we krijgen aangereikt dat er soms niets te besluiten of na te streven is. Dat we leven in genade. Dat het ons toekomt. Dat we mogen ontvangen. Misschien wel juist als we het niet weten en onze handen openen. Twee lessen. Als olie en licht, dadelijk zullen we beide aan de dopeling vandaag geven. Opdat de geest niet uitdooft.

Mirjam Wolthuis
mirjam.wolthuis@icloud.com